

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Gıda Mevzuatı ve AB Yasalarına Uyum

Zeliha Bahar KENTEL
Gıda İşletmeleri ve Kodeks Daire Başkanlığı
Kodeks Çalışma Grup Sorumlusu
bahar.kentel@tarim.gov.tr

Biyolojik riskler

Kimyasal riskler

Fiziksel riskler

- Satın alma
- Saklama
- Hazırlama
- Pişirme

- Hasat
- Sağım
- İşleme
- Taşıma
- Depolama

Güvenilir Gıda Nedir?

Güvenilir gıda;

her türlü bozulma ve

bulaşmaya yol açan etkenden arındırılarak

insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde

tüketime uygun

hale getirilmiş gıdadır.

Gıda Güvenilirliği nedir?

- Gıdaların, gıda kaynaklı hastalıklara neden olan biyolojik, fiziksel ve kimyasal etkenleri önleyecek şekilde işlenmesi, hazırlanması, depolanması ve son tüketiciye sunulmasını tanımlayan bilimsel bir sistem döngüsüdür.

Gıda Kodeksi Nedir?

Gıda kodeksi;
gıdaların
asgari kalite ve hijyen
şartlarını belirleyen
kurallar bütünüdür.

Kodeks Alimentarius Komisyonu

Gıda maddelerinin taşınması gereken **asgari kalite ve hijyen kriterlerini** belirlemek amacıyla

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilatı/FAO

ve

Dünya Sağlık Örgütü/WHO

tarafından 1960'lı yıllarda kurulmuştur.

- Komisyona yaklaşık 180 ülke üyedir.
- Türkiye de komisyon üyesidir.
- AB'de komisyona topluluk halinde üyedir.

Kodeks Alimentarius alışmaları

- Komisyon, üye ülkelerle irtibatı kolaylaştırmak amacıyla her ülkede **Kodeks İrtibat Noktası** tespit etmiştir.
- Ülkemizde Bakanlığımız,
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü,
Kodeks Alimentarius Komisyonu nezdinde **irtibat noktası** olarak faaliyet göstermektedir.
- Birçok ülke ulusal aktivitelerini koordine etmek amacıyla **Ulusal Kodeks Komitesi** oluşturmuştur.

Kodeks Alimentarius Komiteleri

- **Yatay Komiteler**

Tüm gıdalara yönelik olarak genel konulara ilişkin hususlarda görev yapan komiteler

- **Dikey Komiteler**

Özel standartlar, ürün veya ürün gruplarına yönelik olarak görev yapan komiteler

- **Bölgesel Komiteler**

Koordinasyon komiteleridir. Bölgesel gıda standartlarının oluşturulmasından sorumlu komiteler

Yatay Komiteler

- Etiketleme Komitesi (*Kanada*),
- Bulaşanlar Komitesi (*Hollanda*),
- Gıda Katkı Maddeleri Komitesi (*Çin Halk Cumhuriyeti*),
- Gıda Hijyeni Komitesi (*ABD*),
- Gıda İthalat İhracat Sertifikasyon Sistemleri Komitesi (*Avustralya*),
- Numune Alma ve Analiz Metotları Komitesi (*Macaristan*),
- Özel Beslenme Amaçlı Gıdalar Komitesi (*Almanya*),
- Pestisit Kalıntıları Komitesi (*Hollanda*),
- Veteriner İlaç Kalıntıları Komitesi (*ABD*)

Dikey Komiteler

- Benzer Ürünler Komitesi (Tahıllar, Baklagiller, Bitkisel Proteinler) (*ABD*),
- Katı-Sıvı Yağlar Komitesi (*İngiltere*),
- Balık ve Su Ürünleri Komitesi (*Norveç*),
- Taze Meyve ve Sebzeler Komitesi (*Meksika*),
- İşlenmiş ve Hızlı Dondurulmuş Meyve ve Sebzeler Komitesi (*ABD*),
- Meyve Suları Komitesi (*ABD*),
- Et ve Et Ürünleri; Çorbalar ve Et Suları Komitesi (*Yeni Zelanda*),
- Süt ve Süt Ürünleri Komitesi (*Yeni Zelanda*),
- Şekerler Komitesi (*İngiltere*),
- Kakao Ürünleri ve Çikolata ve Diğer Muhtelif Ürünler Komitesi (*İsviçre*)

Bölgesel Komiteler

- Afrika (*Fas*),
- Asya (*Kore Cumhuriyeti*),
- **Avrupa (*İsviçre*)**,
- Latin Amerika ve Karayib adaları (*Arjantin*),
- Yakın doğu (*Ürdün*),
- Kuzey Amerika ve Güneybatı Pasifik (*Samao*)

Uzmanlar Kurulları

- Pestisit Kalıntısı Uzmanlar Kurulu (JMPR)
- Gıda Katkı Maddeleri Uzmanlar Kurulu (JECFA)
- Mikrobiyolojik Risk Değerlendirmesi Uzmanlar Kurulu (JEMRA)

Türk Gıda Kodeksi

- **Ulusal Gıda Kodeksi Komisyonunu**

Gıda konusunda görevli olmak üzere;

- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığında iki,
- Sağlık Bakanlığında bir,
- İki Bakanlıkça belirlenen birer bilim adamı,
- Türk Standartları Enstitüsünden bir,
- En fazla üyeye sahip olan gıda konusunda faaliyet gösteren sivil toplum örgütünden bir üye(GDF) olmak üzere **7 üyeden** oluşmuştur.

- **İhtisas Alt Komisyonları**

- 35 alt komisyon görev yapmaktadır.

Ülkemizdeki Kodeks Çalışmaları

- Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği
- Gıda İşinlama Yönetmeliği
- Türk Gıda Kodeksi Tebliğleri: **97 adet**
- AB'ne uyum kapsamında hazırlanan TGK Ürün Tebliği sayısı: **71 adet**
- Ulusal Gıda Kodeksi Yönetmeliği

Yatay ve dikey tebliğler

- Gıda Maddelerinin **Etiketleme Kuralları** Tebliği
- Gıdalarda Kullanılan **Tatlandırıcılar** Tebliği
- Gıdalarda Kullanılan **Renklendiriciler** Tebliği
- Gıdalarda Kullanılan Tatlandırıcılar ve Renklendiriciler Dışındaki **Katkı Maddeleri** Tebliği
- Gıda Maddelerindeki **Bulaşanların Maksimum Limitleri** Hakkında Tebliğ
- **Mikrobiyolojik** Kriterler Tebliği

Yatay tebliğlerin hepsi

Yönetmelik haline getirilmiştir.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının AB Müzakere Fasılları

- AB müzakere fasılları 35 başlıkta yürütölmektedir.
- Fasıll 11: Tarım ve Kırsal Kalkınma
- Fasıll 12: Gıda Güvenliği,
Veterinerlik ve Bitki Sağlığı
- Fasıll 13: Balıkçılık

Yasal Düzenlemeler

5996 sayılı

**“Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı,
Gıda ve Yem Kanunu”**

(Fasıl 12 açılış kriteri)

Yayım Tarihi : 13/6/2010

Yürürlük Tarihi : 13/12/2010

(İkincil mevzuat çalışmaları devam etmektedir)

**İkincil mevzuat en geç 13/12/2011 tarihinde
yürürlüğe girecektir.**

Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat

- 5179 sayılı Gıda Kanunu
- 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu
- 6968 sayılı Ziraî Mücadele ve Ziraî Karantina Kanunu
- 1734 sayılı Yem Kanunu
- 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanunu

5996 Sayılı Kanunun Kapsadığı Başlıca Hususlar

- Hayvan hastalıkları ile mücadele
- Hayvan refahı
- Hayvan ıslahı ve zootekni konuları
- Veteriner ilaçları ve bitki koruma ürünleri
- Bitki hastalık ve zararlıları ile mücadele
- Gıda ve yemin üretim, işleme, dağıtımının tüm aşamaları ve hijyen kuralları
- Hızlı Uyarı Sistemi, Acil Durumlar ve Kriz Yönetimi
- Risk Analizi ve Risk Yönetimi, İhtiyati Tedbirler
- Resmi kontroller
- Cezai yaptırımlar

5996 sayılı Kanunun getirdiği yenilikler

- Hayvanların **tanımlanması** ve işletmelerin **kayıt** altına alınması
- Bitki ve bitkisel ürün nakillerinde **bitki pasaportu** düzenlenme zorunluluğu
- Bitki koruma ürünlerinin satışında **reçete zorunluluğu**
- Gıda güvenilirliğinde esas **sorumluluğun gıda işletmecisine** verilmesi
- **Risk değerlendirme** biriminin oluşturulması
- AB'de olduğu gibi **kayıt ve onay** sisteminin getirilmesi
- Hijyen ile ilgili **birincil üreticiye** de sorumluluk

Hazırlanan İkincil Mevzuat

- Gıda İşletmelerinin Kayıt Ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmelik
- Gıda Hijyeni Yönetmeliği, (852/2004 AB mevzuatı)
- Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliği, (853/2004 AB mevzuatı)
- Hayvansal Gıdaların Resmi Kontrollerine İlişkin Özel Kuralları Belirleyen Yönetmelik, (854/2004 AB mevzuatı)
- Gıda ve Yemin Resmi Kontrollerine Dair Yönetmelik (882/2004 AB mevzuatı)
- Bilimsel Risk değerlendirme yönetmeliği
- Ulusal Gıda Kodeks Komisyonu yönetmeliği taslakları hazırlanmıştır.

Gıda İşletmelerinin Kayıt Ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmelik

- Gıda işletmelerinin kayıt ve onay işlemleri ile ilgili usul ve esaslarını belirlemektedir.

Onay kapsamındaki işletmeler;

- Et ve et ürünleri işletmeleri
- Gıda amaçlı hayvansal yan ürün işletmeleri
- Süt ve süt ürünleri işletmeleri
- Süt toplama merkezleri
- Su ürünleri işletmeleri
- Yumurta ve yumurta ürünleri işletmeleri

Kayda tabi işletmeler;

- Bitkisel kaynaklı ürün üreten işletmeler
- Satış yerleri
- Toplu tüketim yerleri

Gıda Hijyeni Yönetmeliği

- Gıda işletmelerinin genel hijyen kurallarını belirlemektedir.
- Gıda işletmecisinin genel sorumlulukları,
- Gıda işletmelerinin genel hijyen şartları,
- Birincil üretim ve ilgili faaliyetler için kurallar
- Tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları ilkelerine dayalı düzenlemeler
- İyi hijyen klavuzlarını hazırlama prosedürleri,
- Belirli miktardaki birincil ürünlerin satışı,
- Geleneksel gıdaların üretimi,
- Coğrafi kısıtlara ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliği

- Hayvansal gıdalara tanımlama işareti uygulaması,
- Kesime sevk edilecek hayvanlar için istenecek Gıda Zinciri Bilgisi,
- Kesimhane ve et ürünleri tesislerinin özel gerekliliklerine ilave olarak yaban av hayvanı işleme tesisleri, yaban av hayvanı eti için gereklilikler,
- Yaban av hayvanı etinin sağlığı ve hijyeni konusunda avcılarının eğitimi,
- Kıyma, hazırlanmış et karışımları, mekanik olarak ayrılmış et ve et ürünleri,
- Jelatin, kolagen, eritilmiş hayvansal yağa ilişkin özel gereklilikler yer almaktadır.

Hayvansal Gıdaların Resmi Kontrollerine İlişkin Özel Kuralları Belirleyen Yönetmelik

- Hayvansal gıdaların özel denetimleri
- Gıda zinciri bilgisi
- Hayvan refahı
- Antemortem ve postmortem muayeneler
- Resmi ve yetkilendirilmiş veteriner hekimler ile resmi yardımcılarının görev, sorumluluk, denetim, tetkik ve eğitimlerini belirlemektedir.

Hayvanların Öldürülmeleri Sırasında Korunmasına Dair Yönetmelik

- Gıda, yapağı, deri, kürk ve diğer hayvansal ürünlerin üretimi amacıyla barındırılan ve yetiştirilen hayvanların öldürülmeleri ile hayvanların sayısının azaltılması ve ilgili işlemler sırasında korunmasına ilişkin kuralları düzenlemektedir.
- Yönetmeliğin 2013 yılında yürürlüğe girmesi öngörülmektedir.

Sınıflandırma ve Modernizasyon

Gıda İşyerlerinin Sınıflandırılması

AB ile yapılan müzakerelerde 12. başlık altında incelenen

“Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı”
faslının **açılış kriterlerinden** birisi de

Gıda İşletmelerinin AB müktesebatına uygun
şekilde sınıflandırılması.

Onaylı İşletmeler

- Süt işletmeleri
- Et işletmeleri
- Su ürünleri üreten işletmeler
- Hayvansal yan ürün üreten işletmeler

Onay alması zorunlu işletmelerdir.

- Ülkemizde yaklaşık **58.000** gıda üreten işletme bulunmaktadır.
- Hayvansal ürün üreten **5600** işletme onaylı işletme kapsamındadır.

İşletmelerin Modernizasyonu

Fasıl 12 (Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı) kapanış kriteri

- Türkiye'nin Gıda işletmelerin iyileştirilmesi sürecini izlemesine dair ağık bir plan sunması gerekmektedir.
- Dünya Bankası-Türkiye
- "Gıda Güvenliği Teknik Destek Programı"
kapsamında Gıda işletmelerinin modernizasyonu çalışmaları devam etmektedir.
- Rapor **Aralık 2011** tarihinde kamuoyu ile paylaşılacaktır.

Dikkatiniz için
teşekkür ederim